voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 12 januari 2022

Openbaar

Onderwerp	Programma Circulaire Economie
Versienummer	4
Portefeuillehouder	René de Heer
Informant	Lisa de Groot
Afdeling	Proces-, Programma- en Projectmanagement
Telefoon	06 20160362
Email	L.de.Groot@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel	5.1.2 We faciliteren de veranderende economie
Begroting wijzigen	Ja
Dekking ten laste van	N.v.t.
Bijlagen	1. Programmaplan Circulaire Economie 2. Voorbeeldenboek

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1 Het programmaplan vast te stellen en daarmee
   1.1 de gemeentelijke doelen vast te stellen ten aanzien van circulaire economie;
   1.2 de strategie vast te stellen waarbij de gemeente Zwolle zoveel mogelijk aansluit op lopende projecten en initiatieven zodat daarbinnen de circulaire doelen geconcretiseerd en uitgevoerd worden;
   1.3 de sustainable development goals (SDG’s) van de Verenigde Naties als vertrekpunt te nemen bij de uitvoering van het programmaplan.
2 Kennis te nemen van het Voorbeeldenboek

Datum 12 januari 2022

Toelichting op het voorstel

Inleiding
In de gemeente Zwolle zijn we gelukkig al goed op weg naar een circulaire economie. Ontwikkelaars kiezen steeds vaker voor ontwerpen en materialen die de ecologische voetafdruk of CO2-uitstoot verkleinen. De WRZV-hallen zijn hier een mooi voorbeeld van: de aannemer heeft materialen hergebruikt en veel biobased materialen toegepast. De gebiedsontwikkelingen De Tippe en De Nieuwe Veemarkt hebben hoge ambities ten aanzien van circulariteit. Voor de Passerelle heeft Prorail 1 miljoen euro subisidie beschikbaar gesteld om deze voetgangersbrug een toonbeeld te laten zijn van een klimaatneutraal en circulair infrastructureel project.

Ook ondernemers en inwoners zijn actief bezig met circulair produceren en consumeren. Hergebruik en reparatie van spullen wordt steeds normaler. Hogeschool Windesheim draagt met de onderzoeksgroep Netwerken in een Circulaire Economie (NiCE) bij aan kennis hoe ketens gereorganiseerd kunnen worden om de overgang naar een circulaire economie te versnellen. En natuurlijk geven we als gemeente ook het goede voorbeeld: met een duurzame aanbesteding van het verwerken van ons bedrijfsafval en duurzame koffie in onze kantoren.

Een circulaire economie is volgens het Planbureau voor de Leefomgeving gericht op het optimaal inzetten en hergebruiken van grondstoffen in de verschillende schakels van de productieketen: van de winning van grondstoffen tot consumptie. Grondstoffen raken op door een groeiende bevolking en toenemende welvaart in de wereld. Economische groei is nog steeds mogelijk, maar alleen als dat op een duurzame en circulaire manier kan. Dit geeft nieuwe kansen.

Het programmaplan is een eerste aanzet om meer sturing te kunnen geven op de activiteiten van de gemeente om de transitie naar een circulaire economie mogelijk te maken. Ook is het programma erop gericht om binnen lopende initiatieven en projecten van de gemeente Zwolle de transitie naar een circulaire economie concreet vorm te geven. Het programmaplan beschrijft geen visie van de gemeente op de transitie naar een circulaire economie. Een van de activiteiten in het programmaplan is om in 2022 een dergelijke visie op te stellen. Het programmaplan is ook geen uitputtende beschrijving van alles wat er nu al gebeurt en nog moet gebeuren in Zwolle op het gebied van circulaire economie. Het programmaplan geeft richting en focus door de Rijksdoelen voor een circulaire economie te vertalen naar strategische gemeentelijke doelen en deze te vertalen naar drie categorieën. De uitvoering van het plan gaan we samen met overheidsinstellingen, bedrijven, kennisinstellingen, onderwijs en maatschappelijke organisaties oppakken, waarbij leren van elkaar een belangrijk uitgangspunt is. Dit gebeurt al onder andere binnen het Living Lab Regio Zwolle Circulair, dat onderdeel is van de Regiodeal.

Beoogd effect
Inwoners, ondernemers en beleidsmakers gaan meer circulair denken, waardoor zij de transitie naar een circulaire economie in gang zetten en daarnaar handelen in de dagelijkse praktijk.

Argumenten
1.1.1 De strategische doelen sluiten aan bij de rol en invloed van de gemeente Zwolle
De gemeente Zwolle wil graag de kansen voor de transitie naar een circulaire economie verzilveren, passend bij haar rol en verantwoordelijkheid. In het programmaplan Circulaire economie staan de

strategische en operationele doelen van de gemeente Zwolle voor de transitie naar een circulaire economie. De Rijksdoelen zijn hierbij het uitgangspunt. Het Rijk heeft de volgende doelen voor de transitie naar een circulaire economie gesteld:

- 100% circulaire economie in 2050 (bron: Nederland Circulair 2050, Rijksoverheid);
- In 2030 een (tussen)doelstelling van 50% minder gebruik van primaire grondstoffen (mineraal, fossiel en metalen). (bron: Nederland Circulair 2050, Rijksoverheid);
- In 2021 wordt 10% circulair ingekocht (bron: MVI Actieplan Rijksoverheid);
- In 2023 worden alle opdrachten circulair uitgevraagd (bron: Transitieagenda Bouw Circulaire Economie).

De Rijksdoelen zijn als volgt vertaald naar gemeentelijke strategische doelen. Dit zijn doelen voor de periode tot 2030:

- De stad Zwolle reduceert het gebruik van primaire grondstoffen ten opzichte van niet-primaire grondstoffen in de bestaande stad en de nieuwe stad naar 0 in 2050 en naar 50% in 2030.
- De regio Zwolle wordt in Nederland erkend als katalysator voor innovatie ontwikkeling en verbinding op het gebied van circulaire economie, zodanig dat circulaire bedrijven zich vestigen en gevestigde bedrijven de transitie kunnen maken.
- Ondernemers en inwoners in Zwolle denken, produceren, gebruiken en leveren circulair in Zwolle.
- De gemeente Zwolle vervult een voorbeeldfunctie voor andere organisaties door binnen de eigen bedrijfsvoering en werkprocessen te werken vanuit de circulaire doelen en ambities.

1.1.2 De strategische doelen lenen zich goed om te vertalen naar de praktijk van de gemeente Zwolle en focus aan te brengen in het dagelijks werk.

De doelstellingen van het Rijk zijn leidend voor het beleid van de gemeente Zwolle. De vertaling van deze doelen naar de Zwolse situatie is van belang om een sterke economische positie te houden als stad en als regio. De transitie naar een circulaire economie heeft invloed op alle sectoren van de economie en daarmee op aspecten van ons dagelijks leven. Het programma focust zich in eerste instantie op drie categorieën, omdat op die vlakken al activiteiten lopen. Deze drie categorieën sluiten goed aan op de vier strategische doelen.

1. Circulaire stad
   Deze categorie richt zich op de ontwikkeling van de nieuwe en de bestaande stad, herinrichting, beheer en onderhoud. Het gaat om het circulair maken van onze processen.
2. Circulair leven en werken
   Deze categorie richt zich op de activiteiten die we doen binnen het Living Lab Regio Zwolle Circulair. Dit Living Lab wordt gefinancierd vanuit de Regiodeal. De gemeente Zwolle is partner.
   Daarnaast richt deze categorie zich op het verbeteren van het vestigingsklimaat binnen de gemeente voor bedrijven die circulair willen werken en produceren en op het faciliteren van initiatieven van bewoners.
3. Voorbeeldfunctie
   Deze categorie richt zich op de voorbeeldfunctie die we als gemeente hebben, zowel binnen onze eigen bedrijfsvoering, als in onze werkprocessen, bij aanbestedingen en als launching customer. Een launching customer is een klant die een nieuw product als eerste afneemt en helpt bij de marktintroductie. Bijvoorbeeld voor het circulaire fietspad aan de Deventerstraatweg was de gemeente launching customer.

We hebben voor deze drie categorieën gekozen omdat onze invloed vanuit de gemeente op deze categorieën het grootst is. Deze focus helpt ons om keuzes te maken en te prioriteren in de inzet van geld en capaciteit. Zo kunnen we ook het gemakkelijkst aan de slag met de rijksdoelen.

1.2.2 De transitie naar een circulaire economie is niet een nieuwe beleidssector, maar moet integraal onderdeel worden van projecten en processen.
De strategie van het programma Circulaire economie is erop gericht om zoveel mogelijk aan te sluiten op lopende ontwikkelingen, projecten en processen en daarin de circulaire ambities te integreren. We willen bewerkstelligen dat er binnen projecten een goede afweging gemaakt wordt tussen diverse duurzaamheidsambities. Dat doen we door gebruik te maken van het Integraal afwegingskader duurzaamheid. Ook hebben we tijdelijk extra capaciteit op het gebied van circulariteit. Zo werken we aan kennisontwikkelingen en kunnen we circulaire alternatieven in projecten voor het voetlicht brengen. In de projecten concretiseren we de ambities en doelen op weg naar een circulaire economie.

1.2.3 Door aan te sluiten op wat er al gebeurt, maken we gebruik van de energie bij partners en werken we samen en laten we partners met elkaar samenwerken.
De transitie naar een circulaire economie is een grote opgave, die we alleen als maatschappij samen in beweging kunnen zetten. Het is daarom belangrijk om zoveel mogelijk aan te sluiten bij bestaande netwerken en initiatieven. Daar zit ook al veel energie. Ondernemers, organisaties, overheden, onderwijs en inwoners in Zwolle en in de regio zijn al actief bezig met de transitie naar een circulaire economie. Zo werken partijen onder andere samen in het Living Lab Circulaire Regio Zwolle, maar ook in een initiatief als de Waarde-Ring. De partners in het Concilium zetten zich in voor duurzame, circulaire woningbouwontwikkeling. De gemeente Zwolle werkt zelf samen met Remondis, Cibap en Dimence in de verwerking van het eigen afval. Door aan te sluiten op wat er al gebeurt, kunnen we als gemeente leren van onze partners en zien we duidelijker wat wij kunnen bijdragen aan de markt en in de stad om onze doelen te bereiken. We betrekken onze partners en hun kennis bij de uitvoering van het programma Circulaire economie.

1.3.1 De SDG's sluiten naadloos aan op de doelen van het programma Circulaire economie.
De gemeente Zwolle is sinds kort een SDG-gemeente. De SDG's zijn een heel goede kapstok voor het programma Circulaire economie. Met het programma dragen we bij aan de volgende SDG's:

Datum 12 januari 2022

In 2022 vertalen we de SDG's naar kwalitatieve indicatoren, zodat we kunnen volgen in hoeverre we bijdragen aan de SDG's. Aan de hand van deze SDG's voeren we de activiteiten uit het programmaplan uit.

Risico's
Op het niveau van het programma zijn er geen risico's.

Financiën
Het programma wordt gedekt vanuit begrotingsdoel 5.1.2 We faciliteren de veranderende economie. Er is € 220.000 per jaar beschikbaar. Dit is met vaststelling van de begroting 2022 vastgesteld. Dit is voldoende om de inspanningen voor 2022 en 2023 vanuit het programmaplan te dekken. Dit budget is niet bedoeld om circulaire ambities in projecten te financieren; de financiering hiervan gebeurt vanuit het projectbudget.

Communicatie
Het programmaplan is tot stand gekomen in overleg met beleidsmedewerkers van de gemeente Zwolle en op basis van gesprekken met stakeholders. Na vaststelling van het programmaplan maken we een krachtenveldanalyse. Op basis van deze krachtenveldanalyse stellen we een samenwerking-communicatie- en participatiestrategie. Deze strategie werken we uit in een communicatieplan. Dit stemmen we af met de programma's voor energietransitie en klimaatadaptatie. De uitvoering van de activiteiten in het programma gebeurt waar nodig en wenselijk met relevante partners (onderwijs, ondernemers, organisaties en inwoners) in de stad.

Vervolg
Na vaststelling van deze beslisnota starten we de uitvoering van het programmaplan.
In het tweede kwartaal van 2022 stellen we een monitoringsplan op. Dit monitoringsplan baseren we op indicatoren die aansluiten op de SDG's. Voor de rapportage en verantwoording volgen we de beleidscyclus.

Openbaarheid
Dit voorstel is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer